

IPARI ÉS TECHNOLÓGIAI INFORMÁCIÓS ADATBANK LÉTESÍTÉSE AZ UNIDO-BAN*

TARTALOM

	oldal
Bevezetés	470
I. Az ipari és technológiai információs adatbank létesítési lehetőségeinek felmérése	471
II. Az adatbank feladatköre	472
III. Javaslat az adatbank kísérleti működésére	474
IV. Pénzügyi megfontolások	475
V. Az Ipari Fejlesztési Tanács feladata	475

Bevezetés

1. A Limai Deklaráció és az Iparfejlesztési és Együttműködési Akcióprogram „*A fejlődő és fejlett országok közötti együttműködésről*” szóló B. III. fejezete megkülönböztetett figyelmet szentel az ipari és technológiai információ fontosságának. Az idézett fejezet 61 (k) pontja a következő ajánlást tartalmazza:

„Megfelelő intézkedéseket kell tenni, beleértve egy ipari és technológiai információs adatbank létrehozását, hogy a fejlődő országok sokkal jelentősebb mértékben hozzájuthassanak a haladó technológiák helyes megválasztását lehetővé tevő információkhoz. . .”

Az ENSZ Közgyűlése a fejlesztésről és a nemzetközi gazdasági együttműködésről szóló 3362 (S-VII) jelű határozatában (III. fejezet, 1. §) kifejezetten felkérte a fejlett ipari országokat, hogy vállaljanak részt egy ilyen információs adatbank létesítésében.

2. A Közgyűlésnek a technológiaátadás tárgyában teendő szervezeti intézkedésekre vonatkozó 3507 (XXX) jelű határozatában (1. §) újból megerősítette, hogy a fejlődő országok számára biztosítani kell egyrészt, hogy hozzájuthassanak információkhoz az általuk szükségelt haladó és más technológiákról, meglévő technológiák

újszerű felhasználásáról, új fejlesztési eredményekről, továbbá mindezeknek a helyi követelményekhez való célszerű alkalmazásáról, másrészt pedig, hogy kiválaszt-hassák a szükségleteiknek megfelelő technológiákat. Ebben az összefüggésben kérték fel az UNIDO Ügyvezető Igazgatóját, hogy – az ENSZ rendszerének illetékes szervezeteivel konzultálva – tegyen meg minden szükséges intézkedést egy ipari technológiai információs adatbank létrehozására, egy átfogó nemzetközi műszaki információs hálózat alkotórészeként (2. §).

3. Az Ügyvezető Igazgató intézkedéseket tett ennek megfelelően egy ipari és technológiai információs adatbank (a továbbiakban: adatbank) létesítésére. Ezek az intézkedések röviden a következők: felméréseket végeztek egyes kiválasztott fejlett és fejlődő országokban; szakértői értekezleteket szerveztek a felmérések előtt és után; megbeszéléseket folytattak érdekelt ENSZ szervezetekkel és más szervezetekkel; megbeszéléseket folytattak információs központok vezetőivel; részt vettek a világméretű műszaki információs hálózatról tartott ENSZ szervezetközi értekezleteken, végül pedig felmérték az UNIDO-n belüli lehetőségeket. Mindezek az intézkedések lépéseket jelentenek az adatbank működési kereteinek megvalósításához.

* Az UNIDO ügyvezető igazgatójának 1977. április 12-én kelt ID/B/183. sz. jelentése az Ipari és Fejlesztési Tanács 11. ülészakára (8/b/ napirendi pont).

4. Az Ipari Fejlesztési Tanács 10. ülésén tárgyalta az 1976. augusztusi ID/B/C.3/52 számú dokumentumot. Általánosságban egyetértett az adatbank szükségességével; a célszerűen felépített adatbank igen hasznos lehet a technológiaátadás és a technológiai információkkal való ellátás szempontjából minden ország, de különösen a fejlődő országok számára. A vita során hangsúlyozták, hogy az adatbankot koordinálni, sőt lehetőleg integrálni kell az ENSZ Főtitkára által kidolgozandó műszaki információk hálózattal. Döntésének előkészítéséhez a Tanács felkérte az UNIDO Titkárságát, adjon részletesebb tájékoztatást az adatbankra vonatkozó tervtanulmány megállapításairól és terjesszen elő konkrét javaslatokat a kísérleti szakasz beindításáról.^{1/}

5. A Közgyűlés 31. ülésén megtárgyalta az 1976. augusztus 18-i A/31/147 számú dokumentumot és 1976. december 21-én határozatot hozott (31/183) a műszaki információcserére szolgáló hálózat létrehozásáról. A határozat 9. §-ában a Közgyűlés:

„elfogadja az Egyesült Nemzetek Iparfejlesztési Szervezete Ügyvezető Igazgatójának jelentését egy ipari és technológiai információs adatbank létrehozásáról, és felhívja az Ipari Fejlesztési Tanácsot, hogy egyrészt mielőbb döntsön e kérdésben, hogy az Ügyvezető Igazgató folyamatba tehesse a szükséges lépéseket az adatbank működésének megindítására, másrészt számoljon be a tett intézkedésekről a Gazdasági és Szociális Tanács útján a Közgyűlés 32. üléséig a betervezett jelentésében.”

6. A fenti felhívásnak eleget téve, terjesztjük a jelen dokumentumot az Ipari Fejlesztési Tanács 11. üléséig, hogy dönthessen az adatbankról.

1. Az ipari és technológiai információs adatbank létesítési lehetőségeinek felmérése

7. Az UNIDO 13 fejlődő és 12 fejlett országban végeztetett szakértőkkel felmérést. A fejlődő országokban a technológiai információk iránti keresletre, a fejlett országokban a kínálatra irányították figyelmüket. Megkísérelték, hogy a fejlődő országokban meghatározzák a széles értelemben vett információfelhasználókat és szükségleteiket, valamint a technológiai információk gyűjtésére, elemzésére és terjesztésére szolgáló nemzeti szervezeti mechanizmust. A fejlett országokban végzett felmérések a szakmai információs forrásokat és hozzáférhetőségüket tárták fel, és értékelték az országok tapasztalatait hazai szükségleteik kielégítésében.

8. A fejlődő országok helyzetét felmérő tanulmányok tükrözték az országok változatos iparosítási szintjét és az ebből fakadó eltérő igényeiket. A technológiai

információ fogalmát igen gyakran sokkal szélesebben értelmezték, mint azt a Közgyűlés 3507 (XXX) számú határozatának 1. §-a szándékozta. Az afrikai országok esetében például a szakértők hangsúlyozták, hogy a tervbe vett adatbanknak kiemelten kell foglalkoznia a mezőgazdaság, a közegészségügy és a gépipar problémáival, s hogy az információk gyűjtésén és tárolásán kívül az adatbanknak segítenie kell a felhasználókat információk szükségleteik elemzésében, mert enélkül nem fogja tudni kielégíteni sajátos igényeiket és fejlesztési céljait. Az ázsiai országok esetében viszont a technológiai információ iránti igények az ipari tervezéshez, a technológiák megválasztásához és átvételéhez, valamint az ipari termelés folyamataihoz kapcsolódtak; a szakértők szerint a tervezett adatbank alkalmas volna továbbá a releváns adatok és technológiai információk rendszeres összehasonlító elemzésére. A latin-amerikai államokban kiemelték a műszaki-gazdasági információk iránti igényt az átvevő országok piaci pozíciójának erősítésére, különösen licenc-megállapodások esetében; emellett hangsúlyozták, hogy meg kell különböztetni ezeket az országokat eltérő fejlődési szintjeik szerint, figyelembe véve iparfejlesztési stratégiáikat és technológiai kapacitásaikat.

9. A szakértők kiemelték, hogy a fejlődő országok technológiai információk iránti igényeit nem lehet sem adatok gyűjtésével és indexelésével, sem pedig hagyományos dokumentációs szolgáltatásokkal kellőképpen kielégíteni. Egy olyan integrált rendszerre van szükség, amely egyfelől fejlesztené és megerősítené a hazai lehetőségeket és infrastruktúrát, másfelől pedig megteremtené a hasznos és hatékony szolgáltatások egész sorát, amelyek biztosítanák a szélesebb körű hozzáférést az információs forrásokhoz, az információk elemzését és értékelését, továbbá szintézisüket specifikus igényeknek megfelelően. Hangsúlyozták, hogy az adatbank és a fejlődő országokban lévő illetékes intézmények között megfelelő kapcsolatokat kell kiépíteni és fenntartani.

10. A fejlett tőkés országokban a felmérést két iparágra, az élelmiszeriparra és a textiliparra korlátozták. Míg a műszaki intézmények és az információs központok általában készségesnek mutatkoztak információk szolgáltatására, a magánszektor csak korlátozott mértékben hajlandó az információcserében részt vállalni, különösen, ha tulajdonjogi jellegű információkról van szó, hacsak nem köthetnek üzleti megállapodásokat. A szakértők néhány esetben saját nézeteiket is kifejtették arról, hogy mit tegyen az UNIDO a fejlődő országok igényeinek jobb megismertetésére.

11. A központi tervezést folytató egyes országokban a felmérések azt mutatták, hogy az adatbank legfőbb feladata a technológiaátadás meggyorsítása, mindenekelőtt a beruházási javaslatok kidolgozásához nélkülözhetetlen információk megszerzéséhez szükséges idő lerövidítése. A központi tervezést folytató országok jelentősen hozzájárulhatnak e feladat megoldásához.

^{1/} A Közgyűlés Hivatalos Jegyzőkönyve, 31. ülés, 16. sz. melléklet, második rész, 27. §.

12. A szakértők 1976. júniusában közösen értékelték a felmérések eredményeit, és ennek során számos tevékenységi területet jelöltek ki az adatbank számára, beleértve a természeti erőforrásokról, hulladékokról, beruházásokról, energiáról és ipari jogszabályokról szóló információkat. Az adatbank szervezeti formájára három változatot javasoltak: önálló intézményt, üzleti vállalkozást, vagy az UNIDO keretében működő részleget. Megállapításait a Közgyűlés elé terjesztett dokumentum (A/31/147) tartalmazza.

13. A felmérések és a szakértői értekezletek általános következtetései az adatbank struktúráját és működését illetően abból az elgondolásból indultak ki, hogy az adatbank már kezdettől fogva teljes költségvetéssel és kapacitással működik. A kezdeti szakaszban azonban gyakorlati szempontból figyelembe kell venni, hogy az UNIDO rendelkezésére álló erőforrások korlátozottak, és hogy a teljes körű működés előtt tapasztalatokat kell gyűjteni és a gyakorlatban kell kipróbálni az adatbank működését.

14. Az adatbank működési kereteinek gyakorlati megállapítására az UNIDO 1976 végén és 1977 elején behatóan megvizsgálta információs szolgáltatásainak és kapacitásának helyzetét. Tárgyalásokat folytatott továbbá fejlett országokban működő kutatóintézetekkel és információs központokkal, valamint ezek fejlődő országokbeli partnereivel. Ezek a tárgyalások és a vas- és acélipari konzultációs értekezleten^{2/a}, a műtrágyaipari konzultációs értekezleten^{2/b}, továbbá az ENSZ szervezetek e tárgyban tartott ülésein való részvétel nyomán szerzett tapasztalatok alapot nyújtottak az adatbank működésének tisztázására^{3/}.

II. Az adatbank feladatköre

15. Általános az egyetértés a tekintetben, hogy van igény az adatbank létesítésére. Az említett felmérések és további tárgyalások újból megerősítették, hogy szükség van egy ilyen intézményre az ipar és a technológia területén, mintegy a létező nemzeti rendszerek csúcscsoportként, mégpedig nem csupán a nemzetközi együttműködés általánosságban való megkönnyítésére, hanem a

fejlődő országok közötti ipari és technológiai együttműködés előmozdítására^{4/}.

16. Az adatbank mindenképp a technológiai információk szelektív feldolgozásával foglalkozzék és teremtsen ezáltal alapot a fejlődő országok számára döntések meghozatalához. Ezt a feladatot dinamikus tevékenységként kell felfognia az adatbanknak és a minőségre kell orientálnia, amennyire erőforrásai ezt engedik. Az adatbank ne végezzen meglévő szolgáltatásokkal párhuzamos tevékenységet és ne is szűkítse le tevékenységét a szokványos dokumentációs és információs szolgáltatásokra.

17. Az adatbank ne csak gyűjtsön technológiai információt, hanem értékelje is azt. Az értékelést az adatbank lényeges funkciójának kell tekinteni, mivel az információ hatékonysága értékelésétől és felhasználásra való alkalmasságától függ.

18. Az akármennyire is szelektív technológiai információk rendelkezésre bocsátása semmiképpen sem elegendő a technológiák kiválasztásának végső folyamatához, bár lényeges eleme a döntéshozatalnak. Az információs szolgáltatást egyes esetekben követnie kell konzultációknak és tanácsadásnak, amelyek célja a technológiát átvevő ország segítése az információ mérlegelésében és alkalmazásában. Ez azonban csupán kiegészítő funkció lenne, amelyet a rendelkezésre álló eszközöktől függően lehet kifejleszteni az UNIDO további erőfeszítéseként, amellyel a fejlődő országok számára integrált szolgáltatásokat kíván nyújtani.

19. Ebben a perspektívában az adatbank nem lesz csupán archivális adattár vagy az információ mechanikus elosztó szerve, hanem az UNIDO tevékenységének aktív alkotóeleme. Munkája hangsúlyozottan arra irányul, hogy biztosítsa az információk hozzáférhetőségét, elemzését és szintézisét, kiegészítve helyszíni műszaki tanácsadással, amely a technológia átvevőjét segíti az információk hatékony alkalmazásában.

20. Az adatbank a technológiai információkat az intézményen belül és külső forrásokból szerzi be. Első lépésként folyamatosan és rendszerezettebb formában hasznosítja mindazokat az információkat, amelyek az UNIDO-ban a műszaki segély-projektekre vonatkozó

2a/ ID/WG.243/6/Rev.1.

2b/ ID/WG.242/8/Rev.1.

3/ Válogatott kutatóintézeti vezetők értekezlete, 1976. október (ID/WG.233/21); az információcserével és technológia-átadással foglalkozó Szervezetközi Munkacsoport értekezletei; szakértői értekezlet a nemzeti technológiai intézményeknek iparfejlesztési hasznosításáról fejlődő országokban, Port of Spain, 1977. február 14–18. (ID/WG.246/6).

4/ Az UNIDO által az indiai kormánnyal közösen szervezett miniszeri kerekasztal értekezlet (1977. január 4–8., New-Delhi) feltárta, hogy vannak igények a fejlődő országokban meglévő olyan kapacitásokról szóló információk iránt, amelyek együttműködési programok révén közösen volnának használhatóak. Erre a célra információk kellenek a rendelkezésre álló technológiákról, oktatási lehetőségekről, szakképzett munkaerőkről, tanácsadó szervezetekről, valamint kutatási és fejlesztési lehetőségekről, amelyeket a közös vállalkozásokhoz igénybe lehetne venni. (UNIDO/IOD/60).

szakértői jelentésekben, egyéb szakértői jelentésekben, munkatársak kiküldetési jelentéseiben, a szakértői értekezletek jelentéseiben, az UNIDO kutatási és tanulmányi anyagaiban, az ipari információs szolgálatban, folyóiratokban és könyvtári dokumentációkban rendelkezésre állnak. Ami a külső információs forrásokat illeti, az adatbank igyekszik elkerülni a létező információs szolgáltatásokkal párhuzamos munkát, de kívánságra megszervezi releváns információk beszerzését. Az információs munka felöleli a feldolgozást, osztályozást, indexelést, kivonatolást, tároló és keresőrendszerek (beleértve a mikrofilmlapot), esetleg számítógépes rendszerek kifejlesztését.

21. A begyűjtött információk releváns és használható voltát az adatbank a specifikus igények szempontjából értékeli. Ez a tevékenység egyes esetekben felkérésre helyszíni tanácsadást is magába foglalhat a rendelkezésre álló erőforrások korlátai között, az UNIDO munkatársai vagy külső szakértői révén.

22. Az adatbank változatos formában szolgáltat ipari és technológiai információkat. Ide tartozik dokumentumok jegyzékeinek és technológiai profiloknak készítése, információs forrás-kalauzoknak kidolgozása olyan fontos témakörökben, mint berendezések, licencek és szabadalmak kiválasztása vagy különös érdeklődésre számot tartó iparágak és ipari termékek. Az adatbank tevékenységét nagyrészt a fejlődő országok igényeinek szintje és nagyságrendje fogja meghatározni, a szolgáltatások köre valamely kérdés egyszerű megválaszolásától egészen az értékelésig és a helyszíni tanácsadásig terjedhet.

23. Az adatbank szolgáltatásainak végső felhasználói előreláthatólag a kormányok iparpolitikai és döntéshozói szervei, kutatási és fejlesztési intézmények, technológia-átadási központok és nyilvántartások, pénzügyi intézetek, iparvállalatok, potenciális vállalkozók, ipari és kereskedelmi kamarák, műszaki intézmények, valamint különféle egyéb közületi és magánszervezetek lesznek.

24. Kormányzati szinten az adatbank ipari és technológiai információkkal fog segítséget nyújtani a hatóságoknak a döntéshozatali folyamatokban. Intézményi szinten az információs szolgáltatás célja az intézmények kapacitásának növelése fejlesztési szolgáltatások nyújtására, a kormány és a vállalatok számára. Vállalati szinten az adatbank információkat fog nyújtani vállalkozóknak a beruházási döntések megalapozására, iparvállalatok létrehozására és üzemeltetésére. A válaszadáshoz szükséges információs bázis felépítése során az adatbank különös figyelmet fog szentelni a technológiai döntéseknek a termékek és gyártási eljárások tekintetében, a termelési volumennek, a gyártástervezésnek, a berendezések és gépek megválasztásának, az anyagok megválasztásának, az alkatrészek importjának vagy gyártásának, a minőségellenőrzésnek és a szabványosításnak, a technológiák megvásárlását célzó tárgyalásoknak, szabadalmak felhasználásának stb.

25. Az adatbank felépítésében és működésében az UNIDO egészének integrált erőfeszítéseit hivatott tükrözni mind az információk rendszeres és folyamatos gyűjtése, kikeresése és terjesztése, mind pedig az információknak szükség szerint információs szakemberek, közgazdászok és mérnökök által való feldolgozása tekintetében. Ilyen értelemben az adatbank az UNIDO számára újabb lehetőséget nyújt, hogy válogatott szakterületeken vertikálisan integrálja munkáját.

26. Az adatbank működését az UNIDO egyes fontos tevékenységei integráns részének is kell tekinteni. Ilyen fontos tevékenységek többek között a megfelelő ipari technológiákkal kapcsolatos együttműködési akcióprogram^{5/}, valamint az ágazati konzultációs értekezleteknek az ipari és technológiai információt érintő ajánlásai. Az adatbank figyelemmel fogja kísérni az UNIDO operatív programjainak információs igényeit, különösen egyes kiválasztott ipari ágazatokban. Az adatbank feladata hogy e programok számára kellő információs alapot nyújtson és növelje saját információs állományát a programok által feltárt ismeretekkel és információkkal.

27. A Közgyűlés 3507 (XXX) számú határozatának megfelelően az adatbank a fejlődő országok érdekében létesítendő világméretű műszaki információs hálózat lényeges alkotóeleme lesz.

28. Működésének kezdeti szakaszában az adatbank az UNIDO-ban összegyűlt ipari és technológiai ismereteket és tudást fogja igénybe venni, amelyek szakértői értekezletekből, szemináriumokból, kutatási tevékenységből és műszaki segélyprogramokból származnak. Rendelkezésre áll mikrofilmlapon, kb. 7000 dokumentum, amelyek kivonatai megjelentek az *Industrial Development Abstracts* c. referálólapban. A szakértők és tanácsadó intézmények jegyzéke több mint 1500 adatot tartalmaz. Az UNIDO folyamatosan kiad információs forráskalauzokat a *Guides to Information Sources* c. sorozatban: eddig 24 iparágára készült ilyen kiadvány. Az Ipari Információs Szolgálat eddig 16 ezer kérdést dolgozott fel, ezeknek több mint a fele technológiákra és berendezésekre vonatkozik. A Szolgálat által gyűjtött információk kivonatait szintén publikálták. Különféle műszaki kiadványaiban az UNIDO felhasználta a műszaki segélyprogramok keretében igénybe vett műszaki szakértők munkáját, és támaszkodott az általuk szolgáltatott értékes gyakorlati információkra.

29. Mindezek és más külső információs források integrálhatók az adatbank keretében. Ez azonban a legkorszerűbb munkafolyamatokat és szervezetet, továbbá a rendelkezésre álló információk állandó naprakészen tartását igényli, ami igen költséges. Az adatbankot mégis majdnem azonnal létre lehet hozni a már összegyűjtött információk és mérnöki tapasztalatok alapján.

^{5/} ID/B/188 sz. dokumentum.

III. Javaslat az adatbank kísérleti működésére

30. Az UNIDO jelenlegi erőforrásaival nehéz lenne az A/31/147 számú dokumentumban javasolt minden területen beindítani a munkát. Éppen ezért kívánatos a Limai Deklarációban és Akcióprogramban kiemelt területekkel és korlátozott szempontokkal kezdeni. A közel-múltban megtartott vas- és acélipari, továbbá műtrágya-ipari konzultációs értekezleteken kiemelték a technológiák megválasztását elősegítő információkat. Az adatbank kezdeti működése, első lépésként, összekapcsolható az UNIDO-ban folyó idevágó munkával és esetleg kiterjeszthető olyan területekre, ahol hasonló konzultációs értekezleteket terveznek, mivel ezek összességükben beleillenek a Limai Deklaráció által vázolt perspektívába. A kezdeti szakaszban tehát a tevékenység a vas- és acéliparra, a műtrágyaiparra, a mezőgazdasági iparokra és a mezőgazdasági gépgyártásra terjedjen ki. Az említett iparágak kiválasztása során figyelembe vették eltérő jellegzetességeiket bonyolultság, beruházás-igénység, termelési volumen, technológiai ráfordítások, munkaerő-szükséglet, szakképzettségi követelmények, infrastruktúra és népgazdasági hatásuk tekintetében.

31. Célszerű az adatbank kísérleti működésének időtartamát 18 hónapban megszabni, és pedig 1977. július 1-től 1978. december 31-ig. A kezdeti szakaszban a tevékenység kiterjedne a házon belüli információk összegyűjtésére, a nemzetközi információforrásokkal való tárgyalásokra, programok kidolgozására más ENSZ szervezetekkel és egyéb kormányközi szervezetekkel való együttműködésre^{6/}, az információs források hálózatának létrehozására, technológiai információs profilok és kézikönyvek kidolgozására, végül információk szolgáltatására.

32. Az első szakaszban az adatbank nem lesz képes egyes személyeket vagy vállalatokat kiszolgálni, hanem csupán a fejlődő országok válogatott intézményeinek információellátására fog szorítkozni. Ide tartoznak az iparügyi, tervezési és iparfejlesztési minisztériumok, több célú technológiai intézmények, technológiaátadási központok és nyilvántartások stb. Az UNIDO jelentősen hozzájárult – az UNDP (az Egyesült Nemzetek Fejlesztési Segélyprogramja) pénzügyi támogatásával – információs központok és más műszaki intézmények (ipari kutatóintézetek, ipari tervezési központok, ipari tanulmányi és fejlesztési központok szakoktatási központok) létrehozásához fejlődő országokban. Az UNIDO jelenleg

mintegy 60 ilyen központ működésében vesz részt, amelyek előmozdítják szakterületükön az iparfejlesztést, különösen a technológiák kiválasztását és a technológiaátadást. Mivel ezek az intézmények azért létesültek, hogy országaik sajátos technológiai igényeit szolgálják, egyben élő kapcsolatot is jelentenek az adatbankkal. Elkészült ezeknek az intézményeknek válogatott jegyzéke azzal a céllal, hogy szorosabb együttműködést lehessen velük teremteni, és egyben ösztönözni lehessen az adatbankot információs szolgáltatásokra.

33. Az adatbank javasolt általános keretei (lásd II. fejezet) figyelembe vették a munka közben mutatkozó gyakorlati igényeket és az adatbank feladatkörét. Az ebben a fejezetben ismertetett javaslat kísérleti időszakra vonatkozik, s elsősorban az azonnali szükségleteket kívánja hangsúlyozni. A kísérleti működés sikere elsősorban a rendelkezésre álló erőforrásoktól és a fejlődő országokból beérkező kérések számától és bonyolultságától függ.

34. 1977–1978 folyamán a következő kísérleti tevékenységek indulnak be:

- a) a házon belüli információk felderítése és megszerzése, továbbá rendszeres kiterjesztésük a kísérleti tevékenységre kiválasztott iparágak területére;
- b) válogatott információk gyűjtése külső forrásokból;
- c) információs hálózat létrehozása technológiák meghatározására és kiválasztására, az ENSZ szervezeteivel és más nemzetközi és nemzeti szervezetekkel közösen;
- d) kapcsolatok létesítése az adatbank és fejlődő országokbeli felhasználók között, beleértve az információs igények folyamatos értékelését;
- e) technológiai profilok kidolgozása a kísérletre kijelölt iparágakban;
- f) technológiai információs állomány felépítése a négy kijelölt iparágban és az információknak válogatásra alkalmas módon való feldolgozása;
- g) technológiai források és kapacitások felderítése és felhasználása fejlődő országokban;
- h) a kísérleti szakasz végén a működés kiértékelése.

35. A kísérleti szakasz folyamán további tevékenységek vannak előirányozva a 30.§-ban említett mindegyik iparágban.

Vas- és acélipar

36. Ebben az iparágban a következő szempontokat kell érvényesíteni:

- a) az egész világot felölelő rendszeres adatgyűjtés és szolgáltatás, különös tekintettel a fejlődő országokat érdeklő különféle alapvető szempontok statisztikai és technológiai értékelésére, elsősorban a technológiák megválasztására, a döntések előkészítésére és új ipari kapacitások létesítésére;
- b) a vonatkozó adatok nemzeti és regionális szintű műszaki-gazdasági értékelése;

^{6/} Előzetes tárgyalások folynak a WIPO-val közös akcióprogram kidolgozására, amelynek célja kapcsolatok kiépítése kísérleti jelleggel az adatbank és más releváns információs rendszerek (így pl. a szabadalmi információs rendszer) között. E tekintetben hasznosak lehetnek a Nemzetközi Szabadalmi Dokumentációs Központ (INPADOC) szolgáltatásai és kapcsolatai a szellemi tulajdonra vonatkozó statisztikával.

c) alternatív technológiák meghatározása és technológiák megválasztása adott igényeknek megfelelően;

d) a gyártmányösszetétel hozzáigazítása az adott piaci követelményekhez.

37. A kísérleti időszakban különleges figyelmet kell fordítani a kis- és középüzemek igényeire, továbbá a fejlesztési tervek és a meglévő üzemek értékelésére, végül a fejlesztéshez szükséges ráfordításokra. A kísérleti tevékenység egyik eredménye lehetne információs kézikönyv összeállítása fejlődő országok számára.

Műtrágyaipar

38. Az első műtrágyaipari konzultációs értekezlet^{7/} ajánlásának megfelelően különleges figyelmet kell szentelni az új és meglévő gyártási folyamatoknak, az üzemeknek és berendezéseknek, a létesítési és berendezési költségeknek, valamint műtrágyagyárak létesítése során a fejlődő és fejlett országokban szerzett tapasztalatoknak. Emellett a következő teendőket kell elvégezni:

a) kapcsolatok létesítése nemzetközi információs központokkal, így az Egyesült Nemzetek Élelmezési és Mezőgazdasági Szervezetével (FAO); a Nemzetközi Műtrágyaipari Fejlesztési Központtal (IFDC); az UNIDO, a FAO és a Világbank közös munkabizottságával; különféle országok műtrágyaipari egyesüléseivel; a szabadalmi információ vonatkozásában pedig a WIPO-val;

b) a műtrágyatermelésre és katalizátorokra vonatkozó regionális UNIDO-kiadványok rendszeres újrakiadása;

c) az UNIDO műtrágya-kézikönyveinek rendszeres újrakiadása az IFDC/Tennessee Valley Authority (TVA) szervezettel együttműködve;

d) a hozzáférés megjavítása az UNIDO információs szolgáltatásaiban nem kellőképpen feldolgozott információk forrásokhoz.

Mezőgazdasági iparok

39. A tevékenységnek kiválasztott területekre, termékekre és gyártási folyamatokra kell koncentrálniuk, mindenekelőtt a technológiák megválasztása, a helyi nyersanyagok – beleértve a mezőgazdasági hulladékok – felhasználása, a termelési volumen, továbbá a mezőgazdasági iparok integrált fejlődésével kapcsolatban rendelkezésre álló tapasztalatok vonatkozásában.

Mezőgazdasági gépek és eszközök gyártása

40. Ki kell emelni a technológiai információkat

a) szerszámokról, eszközökről és egyszerű kézi működtetésű berendezésekről, valamint kis méretű olcsó traktorokról;

b) alternatív termelési technológiák megválasztásáról, gyártási volumenről, üzemnagyságról, járulékos iparfej-

lesztésről (traktorok, eszközök és motorok szerelése és gyártása), különös tekintettel a beruházásokra, licencekre és szabadalmakra;

c) kis- és középüzemek fejlesztésére és létesítésére vonatkozó irányelvekről.

Ezzel kapcsolatosan a kísérleti tevékenység további célja információs hálózat létrehozása, együttműködésben a FAO-val, a Nemzetközi Munkaügyi Szervezettel (ILO), az ENSZ regionális bizottságaival, továbbá nemzetközi és nemzeti mezőgazdasági képesítési intézményekkel.

41. Az adatbank tevékenységének előzetes szervezeti sémáját, beleértve a kísérleti működési szakaszt, a mellékelt folyamatábra szemlélteti. (Lásd: p. 476.)

42. A kísérleti szakaszba tartozik szervesen az előirányzott tevékenységek folyamatos ellenőrzése és értékelése azzal a céllal, hogy a 18 hónapos szakasz befejeztével értékelő jelentés készüljön. Az értékelő jelentés megszabja az adatbank teljes kapacitású működésének irányait.

43. Az adatbank működésének kezdeti szakaszában a többi iparág és terület információs igényeit az UNIDO Ipari Információs Szolgálatának és egyéb szolgálatainak kell kielégíteniük. Ezek a szolgáltatások továbbra is minden iparágra kiterjednek és az igényeknek megfelelően változtatásos ipari tájékoztatást nyújtanak. Az adatbank viszont speciális szolgáltatást nyújt válogatott feldolgozott információkból, amelyek technológiák megfelelő kiválasztását lehetővé teszik.

IV. Pénzügyi megfontolások

44. A 18 havi kísérleti tevékenység időtartamára (1977. július 1-től 1978. december 31-ig) becsült pénzügyi szükséglet mintegy 290 ezer USA \$. 1977-re 140 ezer \$ már rendelkezésre áll. További 150 ezer \$-ra van szükség 1978. évre.

45. A fenti összegek nem tartalmaznak számítástechnikai költségeket. Hogy szükség lesz-e a számítástechnika alkalmazására, azt a végzendő munkamennyiség és a kísérleti szakaszban szerzett tapasztalatok fogják meghatározni, figyelembe véve természetesen az ENSZ idevágó előírásait.

46. Az említett anyagi szükségleteken felül az adatbank tevékenységének megindításához növelni kell az UNIDO létszámát, mégpedig 1977-ben, két információs szakemberrel és két ügyviteli alkalmazottal, 1978-ban pedig egy szakalkalmazottal és két ügyviteli alkalmazottal.

V. Az Ipari Fejlesztési Tanács feladata

47. A Közgyűlés felkérte az Ipari Fejlesztési Tanácsot, hogy hozzon döntést az adatbank működésének

^{7/} ID/WG. 242/8/Rev.1.

megindítására és tegyen jelentést idevágó intézkedéseiről a Gazdasági és Szociális Tanács útján a Közgyűlés 32. ülészakán.

Fordította: Vincze Pálné

Ipari és technológiai információk adatbank létesítése az UNIDO-ban

Az UNIDO ügyvezető igazgatójának jelentése az UNIDO ipari és technológiai információk adatbankjának szervezési munkálatairól tájékoztat. A jelentés részletesen elemzi az elsősorban a fejlődő országok számára létrehozandó adatbank létesítési lehetőségeinek felmérését, feladatkörét és pénzügyi előfeltételeit.

* * *

Establishment of an industrial and technological information bank

The report of the Executive Director of UNIDO informs about the establishment of the industrial and technological information Bank of UNIDO. The report assesses the feasibility of the project, the scope of the work of the Bank and its financing. The main aim of the Bank is to meet technological information needs of developing countries.

Создание банка данных по промышленной и технологической информации в ЮНИДО

В отчете директора-администратора ЮНИДО говорится об организационных работах по созданию банка данных ЮНИДО по промышленной и технологической информации. Отчет подробно анализирует работы по изучению возможности создания банка данных, по кругу его деятельности и финансовым предпосылкам его создания. Основной целью банка данных является удовлетворение информационных потребностей развивающихся стран в этой области.

* * *

Errichtung einer industriellen und technologischen Informationsdatenbank

Der Bericht des geschäftsführenden Direktors der UNIDO über die Organisation der industriellen und technologischen Datenbank der UNIDO erörtert die Möglichkeit der Errichtung der in erster Linie für Entwicklungsländer bestimmten Datenbank, ihren Aufgabenkreis und ihre Finanzierung.

